

beroepsonderwijs bedrijfsleven

Resultaten enquête leerbedrijven
Kans op werk 2019

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Resultaten.....	4
Aanbod vacatures	4
Invulling vacatures.....	5
Verwachte vacature ontwikkeling	6
Geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden.....	10
Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau	12
Samenvatting	14

Inleiding

SBB houdt elk jaar de enquête Kans op werk onder leerbedrijven. De vragen gaan over werkgelegenheid, werving van personeel en verwachte ontwikkelingen voor mbo-functies. De enquête is *één van de onderdelen* van de methodiek om de kans op werk voor mbo-studenten in kaart te brengen. De enquête wordt gebruikt om de statistische informatie uit andere bronnen aan te vullen, zodat we betrouwbaardere voorspellingen kunnen doen. Het gaat daarbij vooral om de verwachte vacatureontwikkeling en het aandeel vacatures dat geschikt is voor gediplomeerde schoolverlaters. Met Kans op werk kunnen we studenten en scholen goed informeren welke beroepen en opleidingen de beste kansen op de arbeidsmarkt bieden en dragen we eraan bij, dat werkgevers de vakmensen krijgen die ze nodig hebben.

Deze rapportage geeft een beknopt beeld van de resultaten op hoofdlijnen en vormt de terugkoppeling voor de leerbedrijven die hebben meegewerkt en is ter informatie voor de stakeholders en adviseurs van SBB.

Methodiek

Bedrijven die een erkenning hebben zijn benaderd om over (maximaal) twee mbo-kwalificaties/functies enquêtevragen te beantwoorden. Het vaststellen van de kwalificaties waarover de leerbedrijven werden bevraagd gebeurde op basis van de erkenningen en het aantal bpvo's¹ bij het leerbedrijf. Als een leerbedrijf meer dan twee erkenningen heeft, werd eerst de kwalificatie geselecteerd waarvoor de meeste bpvo's zijn afgegeven en vervolgens de kwalificatie waarvoor er het minste aantal erkenningen zijn in Nederland.

In 2019 verleenden bijna 15.850 bedrijven hun medewerking aan deze enquête en vulden in totaal bijna 24.650 vragenlijsten in. De uitkomsten zijn getoetst op significantie². Dat betekent dat de beschreven resultaten betekenisvolle verschillen tussen de sectorkamers of beroepsgroepen zijn.

In deze rapportage komen de resultaten over de volgende onderwerpen aan bod:

- ✓ aanbod vacatures³
- ✓ invulling vacatures
- ✓ verwachte vacature ontwikkeling
- ✓ geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden⁴
- ✓ verwachting ten aanzien van het gewenste opleidingsniveau

De resultaten worden getoond volgens de indeling van sectorkamers en beroepsgroepen⁵ van SBB. Het rapport wordt afgesloten met een korte samenvatting van de resultaten.

¹ Bpvo: beroepspraktijkvormingsovereenkomst.

² Voor het toetsen van de significantie van de verschillen tussen groepen is gebruik gemaakt van het statistische analyseprogramma SPSS. De uitkomsten zijn op significantie getoetst middels een variantieanalyse, chi square toets en box plot met 95% betrouwbaarheidsinterval.

³ Het gaat hier om vacatures waarvoor extern is geworven, bv. via personeelsadvertenties in dagbladen of via internet.

⁴ De betreffende figuur 7 is in deze versie van het rapport aangepast.

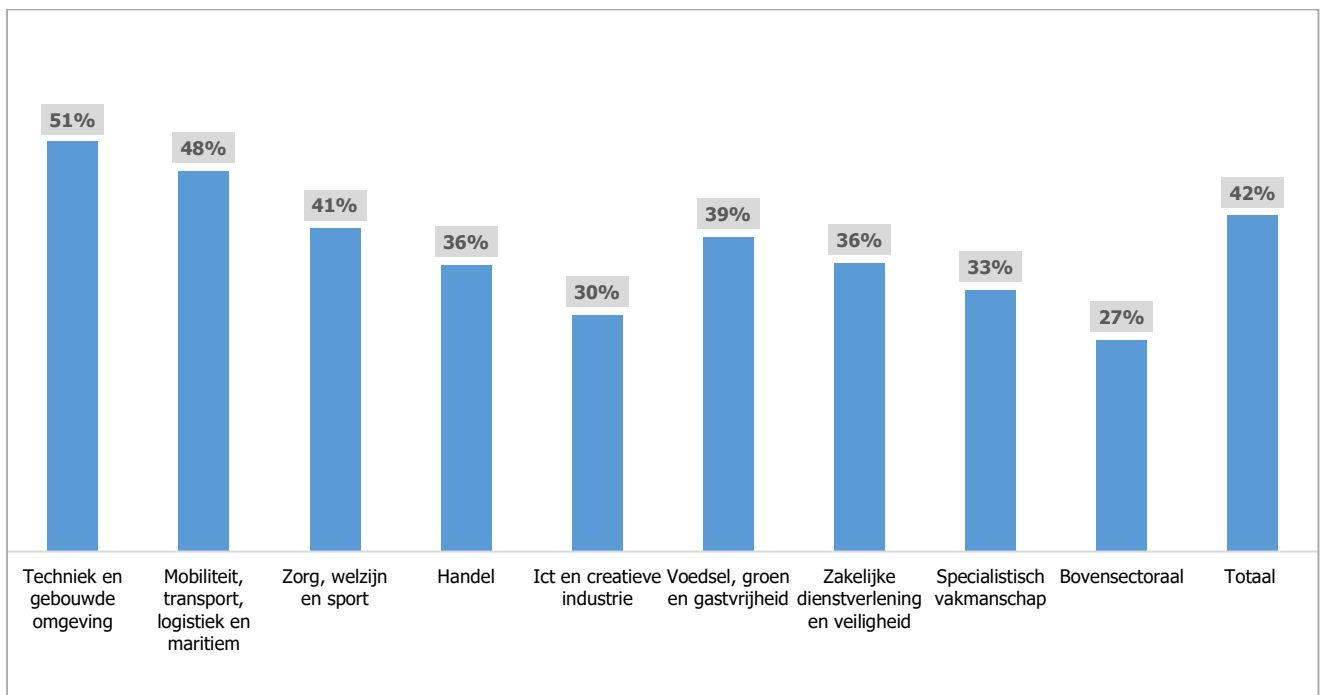
⁵ SBB kent acht sectorkamers waarnaar de mbo-opleidingen zijn onderverdeeld. Daarnaast is er de sectorkamer Entree. Bovensectoraal is geen sectorkamer, maar er vallen wel opleidingen onder, w.o. de entree-opleidingen. De beroepsgroepen komen overeen met de marktsegmenten die SBB onderscheidt binnen de acht sectorkamers, zie: <https://www.sbb.nl/samenwerking/sectorkamers-en-marktsegmenten>.

Resultaten

Aanbod vacatures

De leerbedrijven is gevraagd of ze de afgelopen twaalf maanden een vacature beschikbaar hadden voor de mbo-functie(s) die in de enquête werden voorgelegd. Vier van de tien bedrijven geven aan dat ze de afgelopen 12 maanden één of meer vacatures hadden voor de voorgelegde mbo-functie(s). Van de leerbedrijven die aangaven vacatures te hebben ging het om gemiddeld 2,4 vacatures per leerbedrijf.

Figuur 1: Aandeel leerbedrijven dat afgelopen 12 maanden de betreffende vacatures beschikbaar had (%)

Het aandeel bedrijven met vacatures voor de voorgelegde functies in de afgelopen 12 maanden is het grootst binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving en Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem, met respectievelijk 51 en 48 procent. Voor functies binnen Specialistisch vakmanschap en Ict en creatieve industrie is dat respectievelijk 33 en 30 procent van de bedrijven.

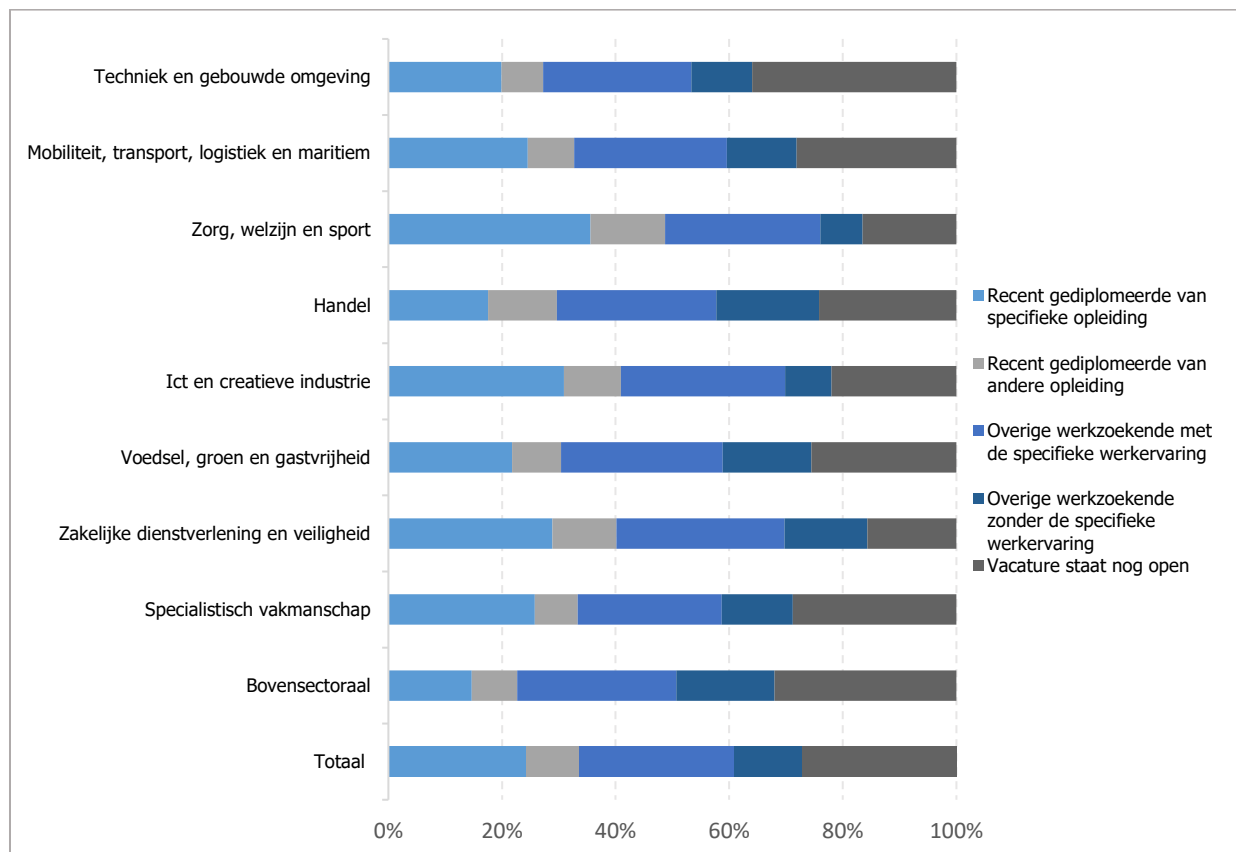
Op het niveau van beroepsgroepen is het aandeel bedrijven met vacatures het grootst bij Orde en veiligheid (72%), gevolgd door Assisterende gezondheidszorg (63%), Infra (59%), Technische installaties en systemen (58%), en Procesindustrie en laboratoria (53%).

Invulling vacatures

Om de concurrentie voor de opleiding te bepalen is aan bedrijven die aangaven dat ze de afgelopen twaalf maanden vacatures voor mbo-functies hadden gevraagd hoe deze zijn ingevuld:

- met een *recent gediplomeerde* van de specifieke opleiding,
- met een *recent gediplomeerde* van een andere opleiding,
- met een overige werkzoekende met de specifieke werkervaring,
- met een overige werkzoekende zonder de specifieke werkervaring.

Figuur 2: Invulling van de beschikbare vacatures van de afgelopen 12 maanden (%)

Van de aangegeven vacatures was op het moment van meten 73 procent ingevuld en stond 27 procent nog open.

Leerbedrijven geven in ruim een kwart van de gevallen (27%) aan dat de vacature is ingevuld met een werkzoekende met de specifieke werkervaring. In ongeveer één op de vier gevallen (24%) was dat een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding, en in 12 procent van de gevallen ging het om een werkzoekende zonder de specifieke werkervaring. Het minst vaak werd een vacature met een recent gediplomeerde van een andere opleiding ingevuld (9%).

Dat de vacature is ingevuld door een werkzoekende met de specifieke werkervaring is met name te zien in de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid en Ict en creatieve industrie, met respectievelijk 30 en 29 procent van de gevallen.

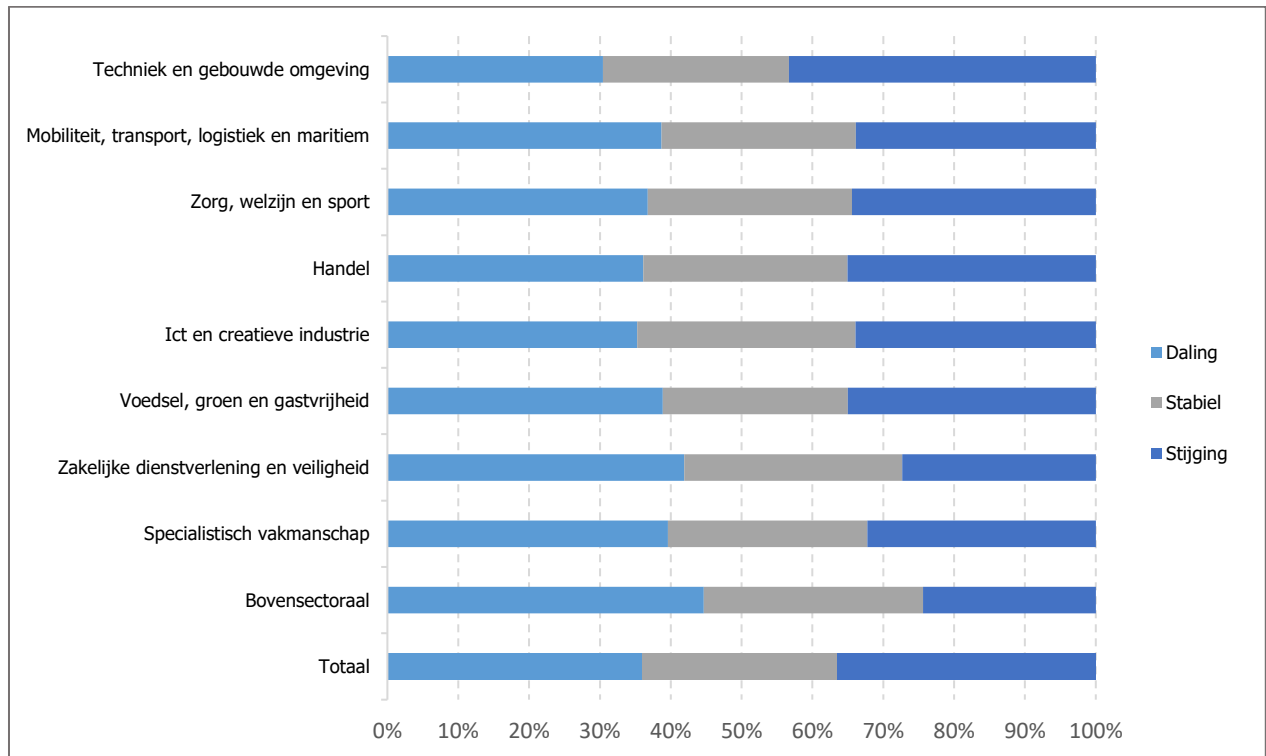
Bij vacatures voor functies binnen de richting Zorg, welzijn en sport is het aandeel vacatures dat werd ingevuld met een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding het grootst (36%), gevolgd door Ict en creatieve industrie (31%) en Zakelijke dienstverlening en veiligheid (29%). Binnen de richting Handel (18%) en Voedsel, groen en gastvrijheid (22%) is dat aandeel het kleinst.

De beroepsgroep waar relatief het grootste aandeel vacatures werd ingevuld met een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding is Assisterende gezondheidszorg (43%), gevolgd door Uiterlijke verzorging (40%), Welzijn (39%), en Orde en veiligheid en (38%).

Verwachte vacature ontwikkeling

Om een beeld te krijgen van de verwachte vacature ontwikkeling op korte en middellange termijn, is gevraagd naar de verwachtingen voor de komende twaalf maanden (figuur 3) en de komende vijf jaar (figuur 4).

Figuur 3: Verwachte vacature ontwikkeling in de komende twaalf maanden (%)

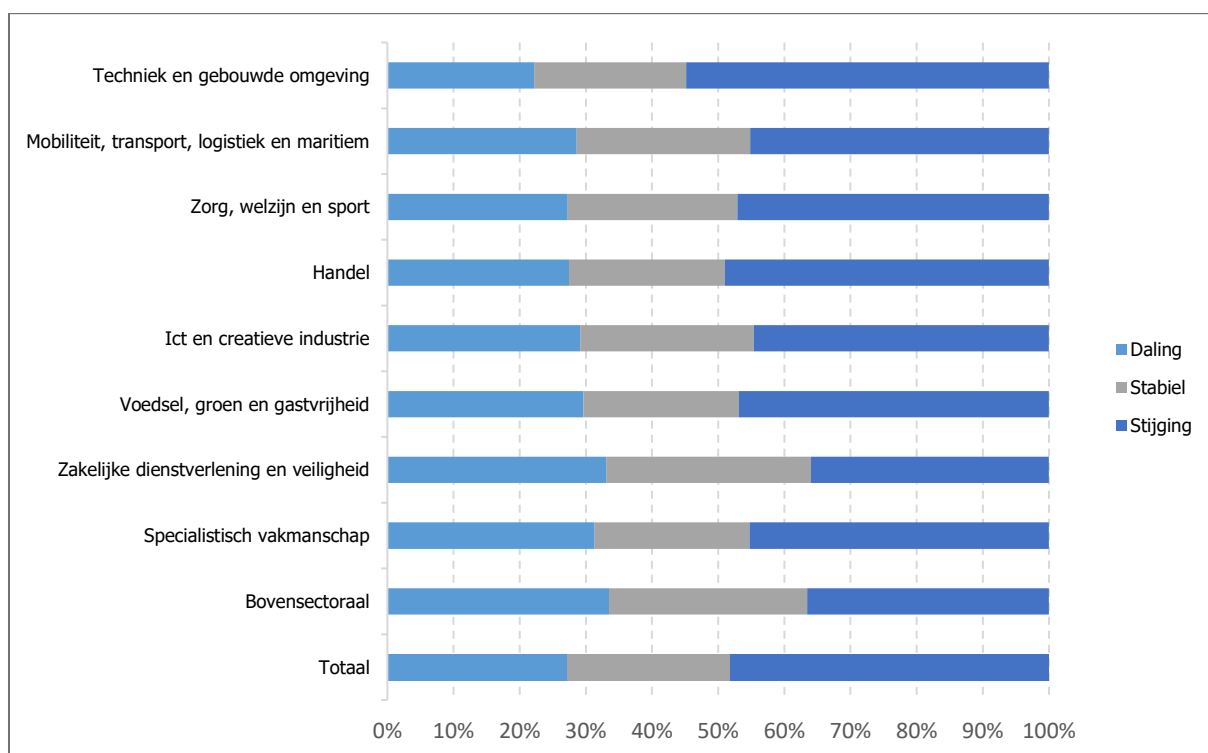
Ruim een kwart (28%) van de leerbedrijven verwacht dat het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies de komende twaalf maanden stabiel zal blijven. Meer dan een derde van de leerbedrijven verwacht een daling of een stijging (beide 36%) van het aantal vacatures.

Vooral voor mbo-functies binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving wordt een stijging van het aantal vacatures verwacht (43%). Een daling wordt het meest verwacht binnen Zakelijke dienstverlening en veiligheid (42%).

Naar beroepsgroep wordt een stijging van vacatures vooral verwacht bij Gespecialiseerde aanneming (50%), gevolgd door Technische installaties en systemen (49%), Hout en meubel (46%), Infra en Orde en veiligheid (beide 45%).

Van een verwachte daling is vooral sprake binnen Juridisch (50%), Office (45%), Uiterlijke verzorging (44%), en Mode, interieur, textiel en tapijt (43%).

Figuur 4: Verwachte vacature ontwikkeling in de komende vijf jaar (%)

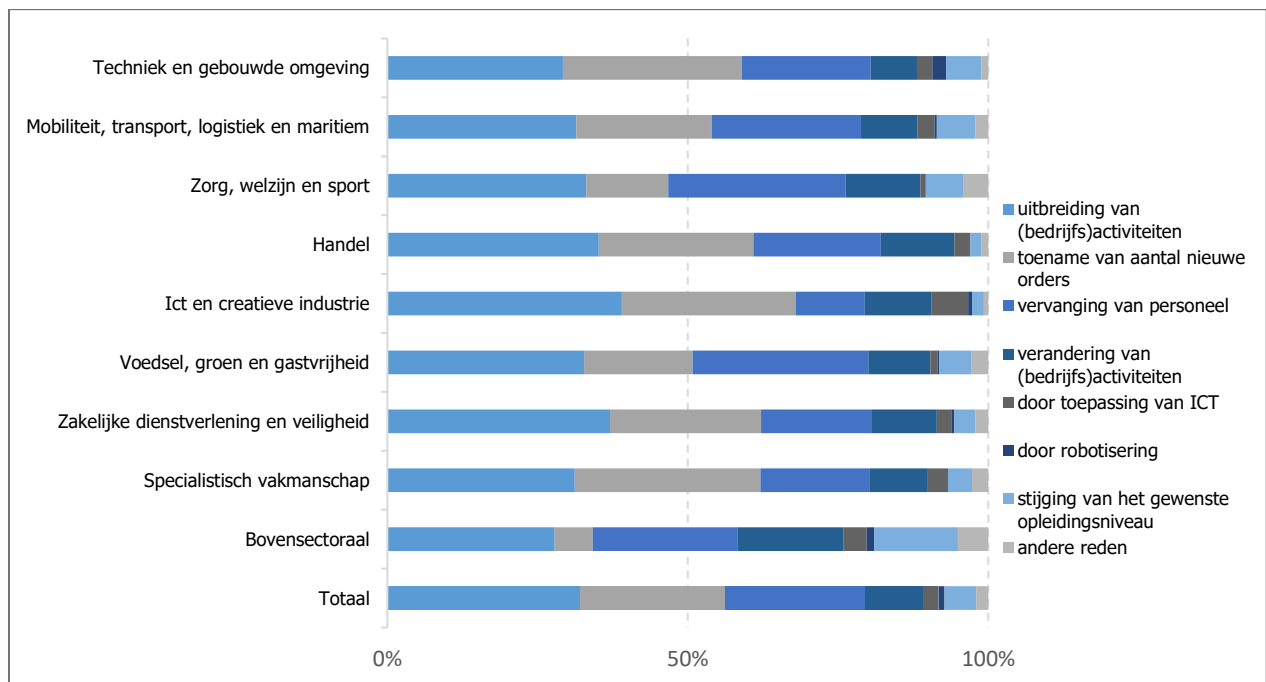
De verwachte ontwikkeling van het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies in de komende vijf jaar geeft een iets positiever beeld dan de verwachting op korte termijn: bijna de helft van de leerbedrijven verwacht een stijging (48%) en ruim een kwart (27%) verwacht een daling. De overige 25 procent verwacht dat het aantal vacatures stabiel zal blijven.

Een stijging wordt vooral verwacht voor mbo-functies binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving (55%), gevolgd door Handel (49%). Een daling wordt vooral verwacht binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (33%) en Specialistisch vakmanschap (31%).

Naar beroepsgroep wordt een vacaturestijging vooral verwacht binnen Technische installaties en systemen (60%), Metaal en metaalektro en Orde en veiligheid (beide 57%), Hout en meubel (56%), en Gespecialiseerde aanneming (54%).

Van een verwachte daling is vooral sprake bij Office (37%), Juridisch (36%), Creatief vakmanschap (35%), en Sport en bewegen (34%), gevolgd door Uiterlijke verzorging, Groen, Winkelambacht, en Financiële diensten (allen 33%).

Figuur 5: Redenen voor de verwachte stijging van vacatures komende vijf jaar (%)

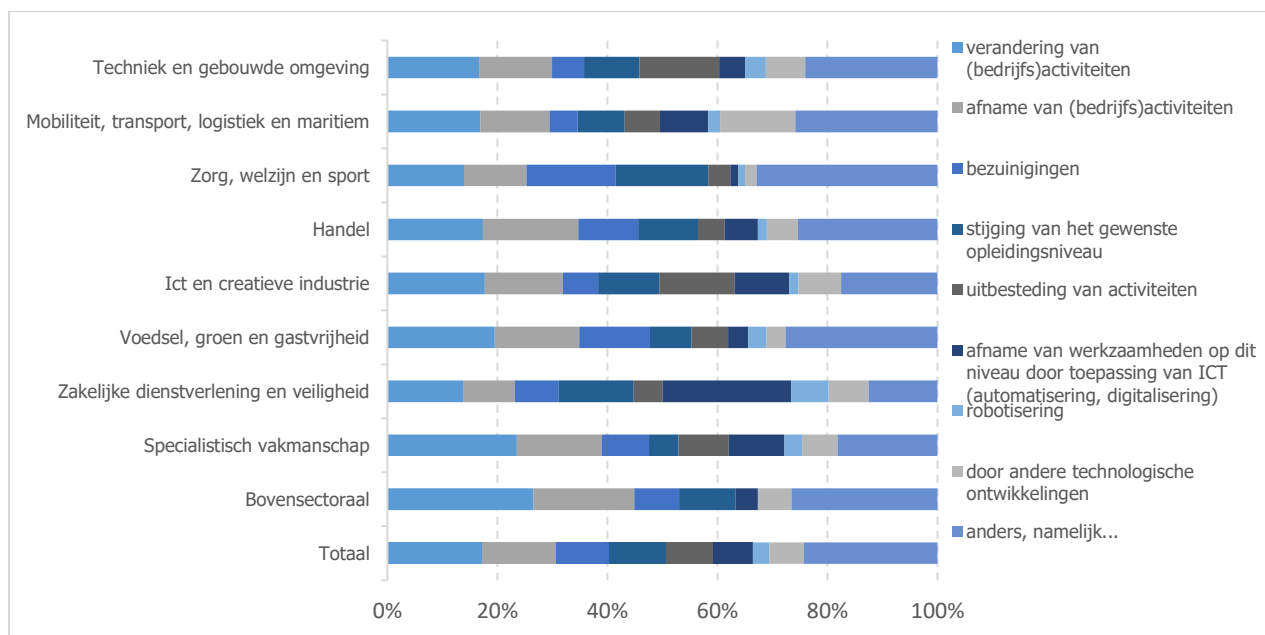

Als belangrijkste reden voor een verwachte vacaturestijging de komende vijf jaar wordt uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten genoemd (32%), gevolgd door toename van het aantal nieuwe orders (24%), en vervanging van personeel (23%).

Uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten wordt vooral genoemd binnen de richting Ict en creatieve industrie (39%) en Zakelijke dienstverlening en veiligheid (37%). Toename van het aantal nieuwe orders wordt vooral genoemd binnen de richting Specialistisch vakmanschap (31%) en Techniek en gebouwde omgeving (30%).

Naar beroepsgroep wordt uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten het meest genoemd bij Kunsten en entertainment (90%), gevolgd door Groothandel en internationale handel (86%), Orde en veiligheid (83%), Communicatie, media en design (81%), en Ict (80%).

Figuur 6: Redenen voor de verwachte daling van vacatures komende vijf jaar (%)

Als belangrijkste reden voor een verwachte vacatureddaling de komende vijf jaar wordt een verandering van (bedrijfs)activiteiten genoemd (17%), gevolgd door een afname van (bedrijfs)activiteiten (14%) en stijging van het gewenste opleidingsniveau (11%). Bijna een kwart geeft aan dat er andere redenen zijn.

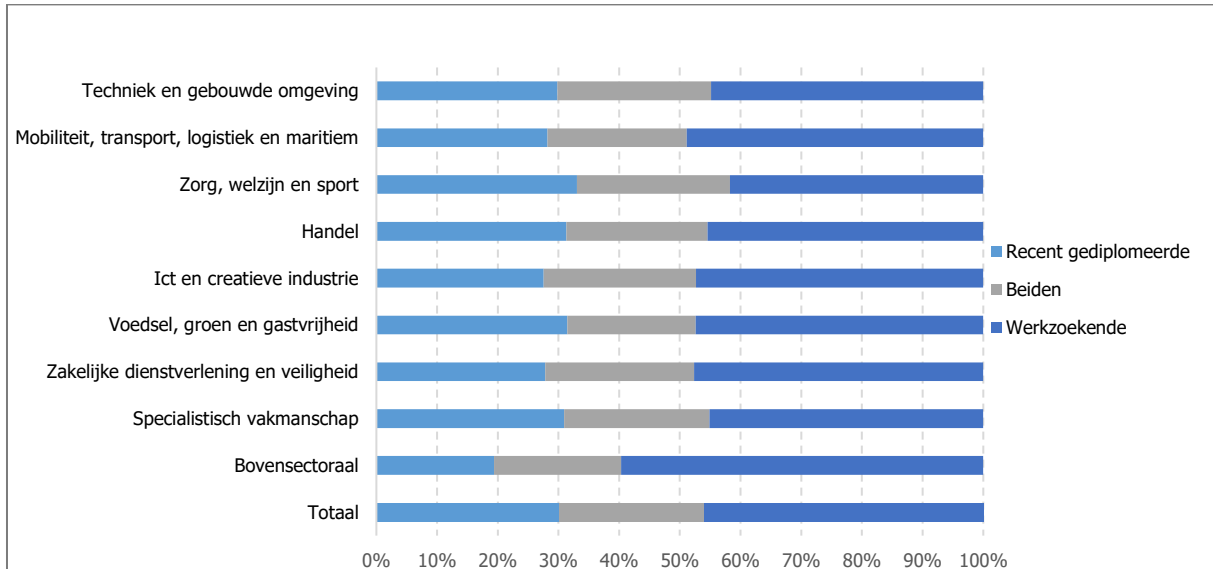
Verandering van (bedrijfs)activiteiten wordt vooral genoemd binnen Specialistisch vakmanschap (24%). Voor afname van (bedrijfs)activiteiten geldt dat voor Handel (17%) en Specialistisch vakmanschap (16%). Stijging van het gewenste opleidingsniveau speelt met name een rol binnen Zorg, welzijn en sport (17%) en Zakelijke dienstverlening en veiligheid (14%).

Op het niveau van beroepsgroepen wordt verandering van (bedrijfs)activiteiten vooral genoemd binnen Creatief vakmanschap en Gezondheidstechnisch vakmanschap (beide 38%), Winkelambacht (34%), en Mode, interieur, textiel en tapijt, en Voeding (beide 32%).

Geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden

Aan de leerbedrijven is gevraagd voor wie de toekomstige vacatures vooral geschikt zullen zijn: voor een recent gediplomeerde, een werkzoekende met werkervaring, of voor beide groepen.

Figuur 7: Geschiktheid van toekomstige vacatures (%)

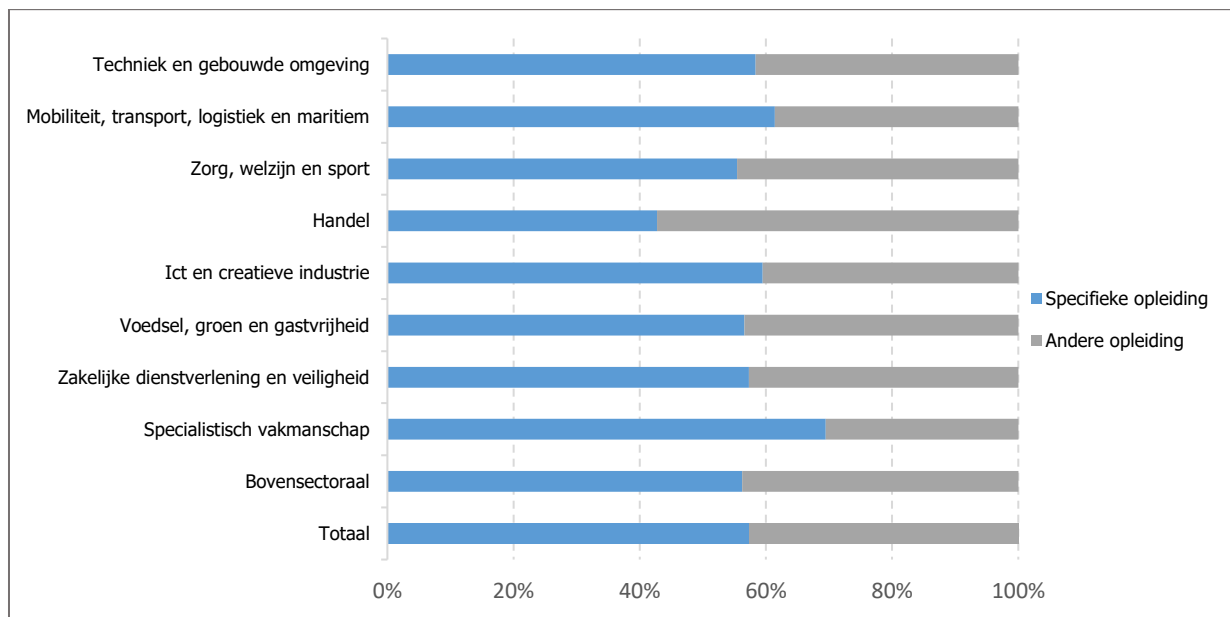

De meeste bedrijven geven aan dat de verwachte vacatures geschikt zijn voor werkzoekenden met werkervaring (46%), 30 procent geeft aan dat ze geschikt zullen zijn voor recent gediplomeerden, en bijna een kwart zegt dat dat voor beide groepen geldt.

Voorafal binnen de richting Zorg, welzijn en sport (33%) worden toekomstige vacatures geschikt geacht voor recent gediplomeerden. Binnen ICT en creatieve industrie is dit het minst het geval (28%).

Naar beroepsgroep is vooral sprake van geschiktheid voor recent gediplomeerden bij Luchtvaart (50%), Assisterende gezondheidszorg, Uiterlijke verzorging (beide 37%), Voeding en Retail (beide 34%).

Figuur 8: Bij geschiktheid voor recent gediplomeerden: specifieke opleiding of andere opleiding (%)

Aan de leerbedrijven die aangaven dat de verwachte vacatures voor de voorgelegde mbo-functie geschikt zijn voor een recent gediplomeerde, is gevraagd of deze gediplomeerde de specifieke opleiding gevolgd moeten hebben of dat ook gediplomeerden van een andere opleiding in aanmerking komen. Ongeveer zes van de tien leerbedrijven geven aan dat de specifieke opleiding gevolgd moet zijn en bij vier van de tien komen ook andere gediplomeerden in aanmerking.

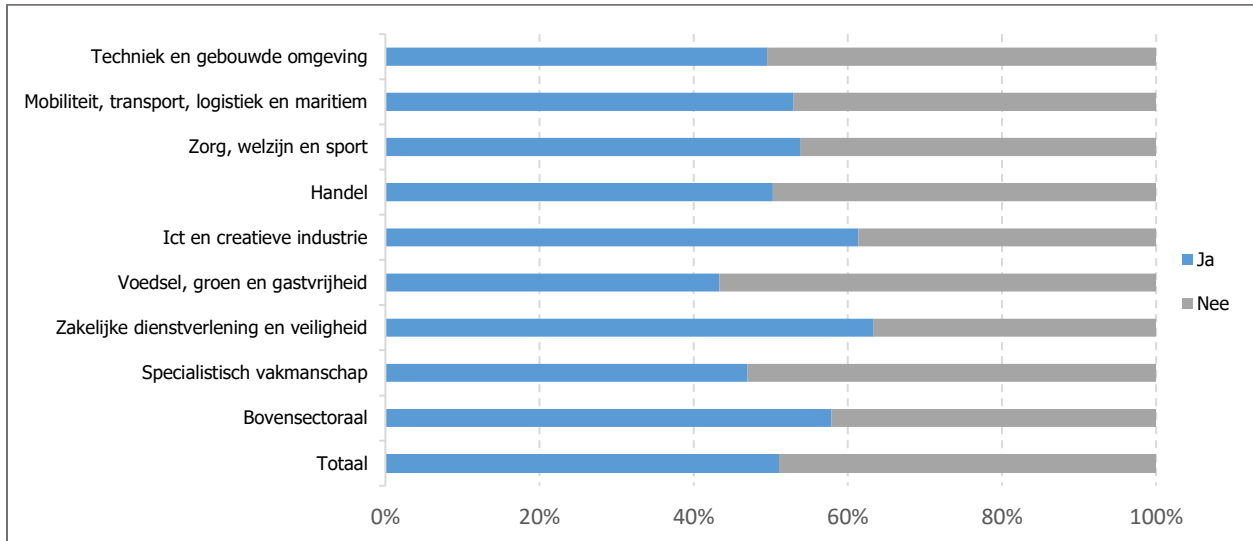
Dat de specifieke opleiding is gevolgd wordt het meest van belang geacht voor vacatures binnen de richting Specialistisch vakmanschap (70%), en het minst vaak binnen de richting Handel (43%).

Naar beroepsgroep is de specifieke opleiding vooral van belang bij Assisterende gezondheidszorg (90%), Gezondheidstechnisch vakmanschap (73%), Winkelambacht en Burgerlijke en utiliteitsbouw (beide 71%), en Ict en Orde en veiligheid (beide 70%).

Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau

Aan de leerbedrijven is gevraagd of ze verwachten dat het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functie(s) de komende drie jaar zal stijgen.

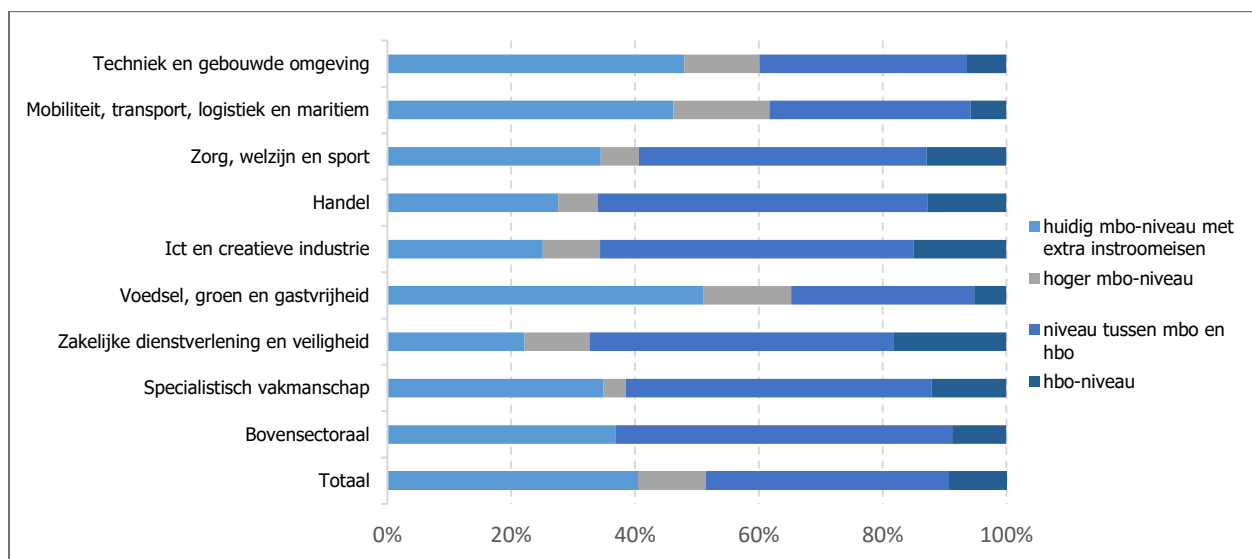
Figuur 9: Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau komende drie jaar (%)

Iets meer dan de helft (51%) van de leerbedrijven verwacht de komende drie jaar een stijging van het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functies. Dat geldt vooral voor opleidingen binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (63%) en Ict en creatieve industrie (61%). Voor de richting Voedsel, groen en gastvrijheid (43%) geldt dat in mindere mate.

Naar beroepsgroep wordt vooral een verhoging verwacht bij Ict (74%), gevolgd door Juridisch (69%), Groothandel en internationale handel en Financiële diensten (beide 68%), en Welzijn (66%).

Figuur 10: Verwachte verhoging van het gewenste opleidingsniveau in categorieën (%)

Van de leerbedrijven die aangeven een hoger gewenst opleidingsniveau te verwachten, doelt het grootste deel daarbij op het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen zoals certificaten (40%), en een niveau tussen mbo en hbo (39%).

Het aandeel bedrijven dat het huidige mbo-niveau met extra instroomeisen verwacht is relatief groot binnen de richting Voedsel, groen en gastvrijheid (51%), Techniek en gebouwde omgeving (48%), en Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (46%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Gespecialiseerde aanneming (68%), Maritiem (57%), Winkelambacht en Carrosserie (beide 56%), en Afbouw en onderhoud (55%).

Het aandeel bedrijven dat een hoger mbo-niveau verwacht is relatief groot binnen de richting Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (16%), Voedsel, groen en gastvrijheid (14%), en Techniek en gebouwde omgeving (12%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Orde en veiligheid (34%), Carrosserie (29%), Winkelambacht (20%), en Procesindustrie en laboratoria, Mobiliteit, en Groen (allen 16%).

Het aandeel bedrijven dat een niveau tussen mbo en hbo verwacht is relatief groot binnen de richting Handel (53%), Ict en creatieve industrie (51%), en Zakelijke dienstverlening en veiligheid en Specialistisch vakmanschap (beide 49%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Mode, interieur, textiel en tapijt (60%), Juridisch (57%), Groothandel en internationale handel (56%), Assisterende gezondheidszorg (55%), en Financiële diensten en Communicatie, media en design (beide 54%).

Het aandeel bedrijven dat een verhoging naar hbo-niveau verwacht is relatief groot binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid (18%) en Ict en creatieve industrie (15%).

Naar beroepsgroep geldt dat vooral voor Juridisch (29%), Financiële diensten (22%), Ict (21%), Groothandel en internationale handel (19%), en Welzijn (18%).

Samenvatting

De enquête Kans op werk onder leerbedrijven is één van de onderdelen van de methodiek om de kans op werk voor mbo-studenten in kaart te brengen. De enquête wordt daarbij gebruikt om de statistische informatie uit andere bronnen aan te vullen, zodat we betrouwbaardere voorspellingen kunnen doen over de verwachte vacatures geschikt voor gediplomeerde schoolverlaters. Met Kans op werk kunnen we studenten en scholen goed informeren welke beroepen en opleidingen de beste kansen op de arbeidsmarkt bieden en dragen we eraan bij, dat werkgevers de vakmensen krijgen die ze nodig hebben.

In 2019 verleenden bijna 15.850 bedrijven hun medewerking aan deze enquête en vulden in totaal bijna 24.650 vragenlijsten in voor (maximaal) twee mbo-functies.

Aanbod en invulling vacatures

Vier van de tien bedrijven geven aan dat ze de afgelopen twaalf maanden ten minste één vacature hadden voor de mbo-functie(s) die in de enquête werden voorgelegd. Dit was met name het geval binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving en Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem. Binnen Ict en creatieve industrie en Specialistisch vakmanschap was minder vaak sprake van de betreffende mbo-vacatures.

De beschikbare vacatures zijn relatief het meest ingevuld door een werkzoekende met de specifieke werkervaring, vooral binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid en Ict en creatieve industrie. In een kwart van de gevallen is de vacature ingevuld door een recent gediplomeerde van de specifieke opleiding. Dit speelt met name binnen de richting Zorg, welzijn en sport en Ict en creatieve industrie, terwijl dit bij Handel het minst het geval is.

Verwachte vacature ontwikkeling

De bedrijven zijn overwegend positief over de ontwikkeling van het aantal vacatures. Bijna 4 op de 10 leerbedrijven verwachten dat het aantal vacatures voor de voorgelegde mbo-functies de komende twaalf maanden zal toenemen. Voor de komende vijf jaar verwacht bijna de helft een stijging. Vooral binnen de richting Techniek en gebouwde omgeving wordt een stijging van het aantal vacatures verwacht. Ruim een kwart van de bedrijven verwacht de komende vijf jaar een vacatureval, vooral binnen de richting Zakelijke dienstverlening en veiligheid en Specialistisch vakmanschap.

Als belangrijkste reden voor een verwachte vacaturestijging de komende vijf jaar wordt een uitbreiding van (bedrijfs)activiteiten genoemd. Dit geldt vooral binnen de richting Ict en creatieve industrie en Zakelijke dienstverlening en veiligheid. Als belangrijkste reden voor een verwachte vacatureval de komende vijf jaar wordt een verandering van (bedrijfs)activiteiten genoemd, met name in de richting Specialistisch vakmanschap.

Geschiktheid vacatures voor recent gediplomeerden

De meeste bedrijven geven aan dat de verwachte vacatures geschikt zijn voor werkzoekenden met werkervaring (46%), 30 procent geeft aan dat ze geschikt zullen zijn voor recent gediplomeerden en bijna een kwart zegt dat dat voor beide groepen geldt. Vooral voor vacatures binnen Specialistisch vakmanschap is het van belang dat gediplomeerden de specifieke opleiding hebben gevolgd.

Verwachte verhoging gewenste opleidingsniveau

Iets meer dan de helft van de leerbedrijven verwacht de komende drie jaar een stijging van het gewenste opleidingsniveau voor de voorgelegde mbo-functies. Het grootste deel van de bedrijven doelt daarbij op het huidige mbo-niveau met extra instroomseisen (bv. certificaten), gevolgd door een niveau tussen mbo en hbo. Extra instroomseisen worden met name verwacht voor opleidingen binnen de richting Voedsel, groen en gastvrijheid en Techniek en gebouwde omgeving. Een niveau tussen mbo en hbo wordt vooral verwacht binnen de richting Handel, Ict en creatieve industrie, Zakelijke dienstverlening en veiligheid, en Specialistisch vakmanschap.